

E

E, e *n* *ndm* [1] (litera) E *n* (-, -), e *n* (-, -)
 [2] Muz. E *n* (-, -), e *n* (-, -); **E-dur** E-Dur;
e-moll e-Moll
e wykrz. pot. (zniercieliwienie) oh!; (lekceważenie) nie! oh!; (zdziwienie) o Mann! pot.
EBC (= Europejski Bank Centralny) EZB (= Europäische Zentralbank) *ż*
e-biznes *m* E-Business *n* (-, -)
EBOiR (= Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju) EBWE (= Europäische Bank für Wiederaufbau und Entwicklung)
ebola *a* *ż* tylko *lp* Ebola *n* (-s, tylko *lp*), Ebolavirus *n*
eboni|t *m* tylko *lp* Ebonit *n* (-s, tylko *lp*), Hartgummi *m* a *n* (-s, -*sl*)
ebonitowa|y *przym* [fatecska, obudowa] Ebonit-, Hartgummi-; **laska** *~a* Hartgummistab *m*, Ebonitstab *m*
ech wykrz (zniercieliwienie) ach (Mensch!), ach komm!; (zniechęcenie) ach!
ech|o *n* [1] tylko *lp* (odbitý dźwięk) Echo *n* (-s, -s), Widerhall *m* (-*els*, -e) [2] przen. (rozgłos) Widerhall *m* (-*els*, -e), Resonanz *ż* (-, -en); **odbić się szerokim ~em** Aufsehen erregen, starke Beachtung finden; **przejść bez ~a** keinen Widerhall a. Anklang finden [3] przen. (wspomnienie) Nachklang *m* (-*els*, +e), Echo *n* (-s, -s); *~a wojny* Nachhall *m* des Krieg(e)s [4] tylko *lp* Fiz. Echo *n* (-s, -s); *~o radaru* Radarecho *n*
 □ *~o serca* Med. Herzecho *n*
echoson|da *ż* Echolot *n* (-s, -s)
ECU, ecu (= europejska jednostka walutowa) ECU (= Europäische Währungseinheit) *ż*
eden *m* tylko *lp* [1] Bibl. der Garten *m* Eden [2] przen. (idealne miejsce) Eden *n* (-s, tylko *lp*) książk.
edukacja *ż* tylko *lp* książk. Bildung *ż* (-, tylko *lp*), Erziehung *ż* (-, tylko *lp*); *~a seksualna* Sexualkundeunterricht *m*; **Ministerstwo Edukacji Narodowej** Ministerium *n* für Nationale Bildung, Bildungsministerium *n*; **odebrać staranną ~e** eine vorzügliche Bildung erhalten
edukacyjn|y *przym* książk. [program, działalność] Bildungs-; **system ~y** Bildungswesen *n*, Bildungssystem *n*
edukować|a *ndk* książk. [1] *pch* (aus)bilden, erziehen*
 ■ **edukować się** sich aus/bilden
edycja *ż* [1] (wydanie) (Her)Ausgabe *ż* (-, tylko *lp*), Edition *ż* (-, -en); (nakład)

Auflage *ż* (-, -n); *~a kieszonkowa* Wyd. Taschenbuchausgabe *ż* [2] (konkursu, festiwalu) Auflage *ż* (-, -n)
 □ *~a tekstu* Druk, Komput. Textedition *ż*
edykt *m* Edikt *n* (-*els*, -e), Erlass *m* (-es, -e); **wydać a. ogłosić ~t** ein Edikt erlassen a. verkünden
edyto|r [1] *mos* Wyd. Herausgeber *m* (-s, -), -in *ż* (-, -nen), Verleger *m* (-s, -), -in *ż* (-, -nen)
 [II] *mrz* Komput. Editor *m* (-s, -s), Editierprogramm *n*; *~r tekstu* Texteditor *m*
edytors|ki *przym* [fplany, prace] editorsch, verlegerisch
edytorstw|o *n* tylko *lp* Verlagswesen *n*
edytować|c *ndk* *pch* [1] (przetwarzac) edi(ti)eren [dane, tekst] [2] (wydawać) edieren, herausgeben* [powieść]
EEG (= elektroenzefalogram) EEG (= Elektroenzephalogramm) *n*
efeb *m* Antyk Ephebe *m* (-n, -n)
efekciars|ki *przym* pot., pejor. [trik, gest] effekthascherisch pejor.
efekciarstw|o *n* tylko *lp* pot., pejor. Effekthascherei *ż* (-, tylko *lp*) pejor.; **tanie ~o** plump Effekthascherei
efekciarz *m* pot., pejor. Effekthascher *m*, -in *ż* pejor.
efekt *m* [1] (wrażenie) Effekt *m* (-*els*, -e), Eindruck *m* (-*els*, +e); **piorunujący ~t** gewaltiger Eindruck; **wywołać ~t** Eindruck machen [2] (wynik) Ergebnis *n* (-ses, -se), Effekt *m* (-*els*, -e); **bez ~tu** ohne Ergebnis, ergebnislos; **w ~cie im (End)-Ergebnis; przynieść spodziewane ~ty** die erwarteten Ergebnisse bringen; ich **prosby nie odniosły żadnego ~tu** ihre Bitten blieben ergebnislos
 □ *~t cieplarniany* Fiz., Meteo. Treibhauseffekt *m*; *~t jo-jo* Med. Jo-Jo-Effekt *m*; *~ty dźwiękowe* Film Soundeffekte *lm*, Klangeffekte *lm*; *~ty specjalne* Film Spezialeffekte *lm*
efektownie *pryzł st* [zaaranżowany] effektvoll; [wyglądać] beeindruckend
efektowno|ść *ż* tylko *lp* eindrucksvoller Charakter *m* (-s, -e)
efektowny|y *pryzł st* książk. [strój, występ] effektvoll, beeindruckend; *~e zakończe-* nie effektvolles Ende *n*
efektywnie *pryzł st* effektiv, effizient; **pracować ~** effektiv a. effizient arbeiten; **uczyć się ~** effektiv lernen; **jak ~** zagospodarować niewielką przestrzeń?

wie ist der knappe Raum effektiv zu nutzen?
efektywno|ść *ż* tylko *lp* (skuteczność) Wirksamkeit *ż* (-, tylko *lp*), Effektivität *ż* (-, tylko *lp*); (wydajność) Effizienz *ż* (-, -en); *~ć ekonomiczna* Ekon. Wirtschaftlichkeit *ż*, Rentabilität *ż*
efektywny|y *przym* [1] (skuteczny) [metoda, praca] effektiv, effizient [2] (rzeczywisty) fwartość effektiv, tatsächlich; *~y czas* pracy effektive Arbeitszeit *ż*
efemeryczny|y *przym* książk. [sława, popularność] ephemeral books. popularity of ephemeral books.
efemery|da [I] *ż* [1] książk. (krótkotrwałe zjawisko) kurzlebige Erscheinung *ż* (-, -en) [2] Bot., Zool. Ephemeride *ż* (-, -n)
 ■ **efemerydy** tylko *lm* Astron. Ephemeriden *lm*
EFR (= Europejski Fundusz Rozwoju) EEF (= Europäischer Entwicklungsfonds *m*)
EFRR (= Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego) EFRE (= Europäischer Fonds *m* für regionale Entwicklung)
EFTA (= Europejskie Stowarzyszenie Wolnego Handlu) Europäische Freihandelszone *ż* a. Freihandelsassoziation *ż*
egalitarny|y *przym* książk. [społeczeństwo, hasła] egalitär książki.
egalitarystyczny|y *przym* książk. [reformy, tendencje] egalitär książki.
egalitaryzm *m* tylko *lp* książk., Polit. Egalitarismus *m* (-, tylko *lp*)
egiejs|ki *przym* [kultura] ägyptisch; **Morze Egejskie** Ägäis *ż*, das Ägäische Meer *n*
egi|da *ż* tylko *lp*
 ■ **pod czyjas ~dą** książk. unter jmds Ägide książki. a. Patronat książki.
Egipcjan|in *m*, *~ka* *ż* Ägypter *m* (-s, -), -in *ż* (-, -nen)
egips|ki *przym* ägyptisch; **niewola ~ka** Bibl. ägyptische Gefangenschaft *ż*
Egi|t *m* Ägypten *n* (-s, tylko *lp*)
egiptolo|g *m* Ägyptologe *m* (-n, -n), Ägyptologin *ż* (-, -nen)
egiptolog|ia *ż* tylko *lp* Ägyptologie *ż* (-, tylko *lp*)
ego *n* *ndm* tylko *lp* Ego *n* (-, -s); **zranić** czyjeś *ż* jmds Ego verletzen
egocentryczny|y *przym* książk. [osoba, zachowanie] egozentrisch książki; ichbezogen
egocentry|k *m*, *~czka* *ż* książki. Egozentriker *m* (-s, -), -in *ż* (-, -nen) książki.

egocentryzm m tylko lp książk. Egozentrik \hat{z} (-, tylko lp) książk; Ichbezogenheit \hat{z} (-, tylko lp)

egoista m, ~stka \hat{z} Egoist m (-en, -en), -in \hat{z} (-, -nen)

egoistycznie przysł st [traktować, zachowywać się] egoistisch, selbstsüchtig

egoistyczny przym [postępowanie, zachowanie] egoistisch, selbstsüchtig

egoizm m tylko lp Egoismus m (-, Egoismen), Selbstsucht \hat{z} (-, tylko lp); czysty ~ reiner a. purer Egoismus; kierować się ~em sich von Egoismus leiten lassen

egotyzm m książk. Egotismus m (-, tylko lp) książk.

egz. (= egzemplarz) Expl. (= Exemplar n)

egzaltacja \hat{z} tylko lp książk. Exaltation \hat{z} (-, -en) książk.

egzaltowany przym książk. [zachowanie, usposobienie] exaltiert książk; über schwänglich

egzamin m ① (sprawdzenie wiedzy) Prüfung \hat{z} (-, -en); ~ końcowy Abschlussprüfung \hat{z} , Examen; ~ pisemny/ustny schriftliche/mündliche Prüfung; ~ prawikowy Wiederholungsprüfung \hat{z} ; ~ wstępny Aufnahmeprüfung \hat{z} ; ~ na kartę pływicką Schwimmprüfung \hat{z} ; ~ na prawo jazdy Fahrprüfung \hat{z} ; ~ z matematyki Matheprüfung \hat{z} , eine Prüfung \hat{z} in Matematik; dopuścić kogoś do ~u jmdn zur Prüfung zulassen; oblać ~ pot. bei der Prüfung durchfallen pot., durchs Examen fallen pot.; przystąpić do ~u eine Prüfung antreten; zdać a. zaliczyć ~ eine Prüfung bestehen; zdawać ~ eine Prüfung ablegen ② pot. (praca egzaminacyjna) Prüfung \hat{z} (-, -en) ③ przen. (test) Test m (-ej-, -s a. -e), Prüfung \hat{z} (-, -en); podać kogoś/cos ~owi jmdn/etw + A einer Prüfung unterziehen; to nie zdąży ~u pot. das hat sich nicht bewährt

□ ~ dojrzałości a. naturalny Reifeprüfung \hat{z} , Abitur n; Matura \hat{z} A, CH; ~ dyplomowy Szkol., Univ. Diplomprüfung \hat{z} ; ~ komisyjny Szkol., Univ. Kommissionsprüfung \hat{z} ; ~ magisterski Magisterprüfung \hat{z} ; ~ mistrzowski Meisterprüfung \hat{z} ; ~ państowy Staatsprüfung \hat{z} , staatliche Prüfung

egzaminacyjny przym Prüfungs-, Exams-; komisja ~a Prüfungsausschuss m, Prüfungskommission \hat{z} ; praca ~a Prüfungsarbeit \hat{z} , Examensarbeit \hat{z} ; sesja ~a Univ. Prüfungszeit \hat{z}

egzaminator m, ~rka \hat{z} Prüfer m (-s, -), -in \hat{z} (-, -nen); ~r zewnętrzny Szkol., Univ. externer Prüfer; ~r na prawo jazdy Führerscheinprüfer m; ~r z historii Prüfer im Fach Geschichte

egzaminować ndk pch ① (sprawdzać wie dze) examinieren, prüfen [uczniów, studentów] (z czegoś in etw + D) ② przen.

(badać) examinieren; (wypytywać) ausfragen, aus forschen; (wzrokiem) mustern

egzegeza \hat{z} książk. Exegese \hat{z} (-, -n) książk.

egzekucja \hat{z} ① (wykonanie wyroku śmierci) Exekution \hat{z} (-, -en), Hinrichtung \hat{z} (-, -en); masowe ~e Massenhinrichtungen lm; publiczna ~a öffentliche Hinrichtung ② Prawo (Zwangs)Vollstreckung \hat{z} ; ~a długow Schuldeneinziehung \hat{z} ; na drodze ~i per Zwangsvollstreckung

egzekucjy przym ① (dotyczący wykonania kary śmierci) Exekutions-; pluton ~y Exekutionskommando n, Erschießungskommando n ② Prawo [tytuł, aktal] Vollstreckungs-; koszty ~e Vollstreckungskosten lm; nakaz ~y Vollstreckungsbe fehl m; postępowanie ~e (Zwangs)Vollstreckungsverfahren n

egzekutor m, ~rka \hat{z} ① Prawo Vollstreckungsbeamte m odm przym, Vollstreckungsbeamtin \hat{z} , Vollstrecker m (-s, -), -in \hat{z} (-, -nen); ~r sądowy Gerichtsvollzieher m; ~r testamentu Testaments vollstrecker m ② środ. Sport Vollstrecker m (-s, -), -in \hat{z} (-, -nen)

egzekutywa \hat{z} tylko lp Polit., Prawo Exekutive \hat{z} (-, -n), vollziehende Gewalt \hat{z} (-, -en)

egzekwie tylko lm Esequien lm

egzekwować ndk pch ① książk. (wymagać) fordern, verlangen [discipline, obietnice]; ~ować swoje prawa seine Rechte durchsetzen ② Prawo einentreiben*, einziehen* [podatki]; vollstrecken [testament]; ~ować dług Schulden eintreiben; ~ować od kogoś należności von jmdm Forderungen eintreiben a. einzahlen; ~ować wyrok ein Urteil vollstrecken ③ Dzien, Sport ausführen [rzut karny]

egzema \hat{z} Eczem n (-s, -e)

egzemplarz m ① (kopia) Exemplar n (-s, -e); umowa sporządzona w dwóch

~ach ein Vertrag m in doppelter a. zweifacher Ausfertigung ② (okaz) Prachtexemplar n pot., Prachtstück n pot.; piękny ~ motyla ein Prachtexemplar von einem Schmetterling ③ pot. (indywidualum) Typ m (-s a. -en, -en)

□ ~ autorski Wyd. Belegexemplar n, Freiexemplar n; ~ próbny a. sygnalny Druk. Kontrollexemplar n, Prüfungssexemplar n

egzemplifikacja \hat{z} tylko lp książk. Exemplifikation \hat{z} (-, -en) książk., Exemplifizierung \hat{z} (-, -en) książk.

egzemplifikować ndk pch książk. exemplifizieren książk. [teżże, wywód]

egzorcjsta m Exorzist m (-en, -en), -in \hat{z} (-, -nen)

egzorcyzm m zw lm Exorzismus m (-, tylko lp), Teufelsaustreibung \hat{z} ; odprawić ~y Exorzismus praktizieren, den Teufel austreiben

egzotermiczny przym [proces, związek] exotherm

egzotycznie przysł st [brzmieć] exotisch
egzotyczność \hat{z} tylko lp książk. Exotik \hat{z} (-, tylko lp) książk.

egzotyczny przym ① (z dalekich krajów) [potrawa, roślina] exotisch ② (niecodzienny) [zainteresowania, uroda] exotisch, ungewöhnlich; ~e hobby exotisches Hobby n

egzotyka \hat{z} tylko lp Exotik \hat{z} (-, tylko lp)

egzotyzm m tylko lp ① książk. (egzotyka) Exotik \hat{z} (-, tylko lp) książk. ② Jez. Exotismus m (-, Exotismen)

egzystencja \hat{z} ① książk. (istnienie) Existenz \hat{z} (-, -en), Dasein n (-s, tylko lp) ② książk. (życie ludzkie) Existenz \hat{z} (-, -en), Leben n (-s, -); codzienna ~a das tägliche Leben; wieść spokojną ~e ein ruhiges Leben führen ③ książk. (byt) Existenz \hat{z} (-, -en), Lebensgrundlage \hat{z} ; warunki ~i Existenzgrundlage \hat{z} ; zapewnić komus minimum ~i jmdm das Existenzminimum sichern ④ Filoz. Dasein n (-s, tylko lp), Existenz \hat{z} (-, -en)

egzystencjalista m, ~stka \hat{z} Existenzialist m (-en, -en), -in \hat{z} (-, -nen), Existentialist m (-en, -en), -in \hat{z} (-, -nen)

egzystencjalistyczny przym [filozofia, pogląd] existentialistisch, existentialistisch

egzystencjalizm m tylko lp Existenzialismus m (-, tylko lp), Existentialismus m (-, tylko lp)

egzystencjalny przym existenzial, existenziell; filozofia ~a Existenz(ial)philosophie \hat{z} ; lęk ~y existenzielle Angst \hat{z} ; pytanie ~e existenzielle Frage \hat{z}

egzystować ndk npch książk. ① (utrzymywać się) existieren, leben ② (istnieć) existieren, bestehen*; ~ować w czystej świado mości i jmds Bewusstsein existieren

eh wykrz → ech

EIB (= Europejski Bank Inwestycyjny) EIB (= Europäische Investitionsbank \hat{z})

EIM (= Europejski Instytut Monetarny) EWI (= Europäisches Geldinstitut n)

ej wykrz pot. (h)ey! pot; ej ty! podejdź tu! (h)ey du! komm mal (hier)her!

ejakulacja \hat{z} książk. Ejakulation \hat{z} (-, -en) książk.; Samenerguss m

ejże wykrz pot. na! pot; ~, co się tu dzieje? na, was ist hier los?

EKG, ekg. (= elektrokardiogram) EKG n, (= Elektrokardiogramm n)

ekierka \hat{z} Winkelmaß n, Zeichenwin kel m

ekipa \hat{z} ① (sportowa, ratunkowa) Mannschaft \hat{z} (-, -en); Equipe \hat{z} (-, -en) CH; (filmowa, specjalistów) Team n (-s, -s); ~a

poszukiwacza Suchtrupp m; ~a rządowa pot., Polit. Regierungskabinett n ② pot. (grupa) Bande \hat{z} (-, -n) pejor., żart; przyszli całą ~ą sie sind mit der ganzen Bande gekommen

eklektyczny przym ① książk. [sztuka, architektura] eklektyisch ② Filoz. eklektizistisch

eklektyk *m* książk. Eklektiker *m* (-s, -); -in *ż* (-, -nen)

eklektyzm *m* tylko *lp* [1] Filoz. Eklektizismus *m* (-, tylko *lp*) [2] Szt. Eklektik *ż* (-, tylko *lp*)

ekle|r *m* [1] Kulin. Eclair *n* (-s, -s) [2] (suwak) Reißverschluss *m*; **kurtka zapinana na ~r** Jacke *ż* mit Reißverschluss

ekler|ka *ż*, ~ek *m* Eclair *n* (-s, -s)

eko- w wyrazach złożonych öko-, Öko-; **ekopolityka** Ökopolitik *ż*; **ekosfera** Ökosphäre *ż*

ekolo|g *m* [1] (specjalista) Ökologe *m* (-n, -n), Ökologin *ż* (-, -nen) [2] pot. (działacz) Umweltschützer *m*, -in *ż*; Öko *m* (-s, -s) pot., żart.

ekologia|a *ż* tylko *lp* [1] Nauk. Ökologie *ż* (-, tylko *lp*) [2] pot. (ochrona środowiska) Umweltschutz *m*

ekologicznie przysł ökologisch, in ökologischer Hinsicht

ekologiczny przym [1] (dotyczący ekologii) /badania, warunki/ ökologisch, Umwelt-; **katastrofa ~a** Umweltkatastrophe *ż*, ökologische Katastrophe *ż* [2] (związaną z ochroną środowiska) /polityka, edukacja/ Umwelt-; **partia ~a** Umweltpartei *ż*; **ruch ~y** Ökobewegung *ż* [3] (przyjazny dla środowiska) /produkt, paliwo/ umweltfreundlich, ökologisch [4] (naturalny) /rolnictwo/ Öko-, Bio-; **życność ~a** Biobebenmittel *lm*; **z upraw ~ych** [warzywa, owoce] aus ökologischem a. biologischem Anbau

ekonom *m* Verwalter *m* (-s, -); Ökonom *m* (-en, -en) przest.

ekonomia|a *ż* tylko *lp* [1] (nauka) Wirtschaftswissenschaft *ż*, Ökonomie *ż* (-, -n); ~a polityczna Volkswirtschaftslehre *ż* [2] (oszczędność) Ökonomie *ż* (-, tylko *lp*), Sparsamkeit *ż* (-, -en); ~a języka Sprachökonomie *ż*

ekonomicznie przysł [1] (pod względem gospodarczym) /konkurencyjny/ wirtschaftlich, ökonomisch; **uniezależnić się ~** sich wirtschaftlich unabhängig machen [2] (oszczędnie) /żyć, pracować/ ökonomisch, sparsam; ~a gospodarować ökonomisch wirtschaften, haushalten

ekonomiczno|ć *ż* tylko *lp* (produkcji, planu) Wirtschaftlichkeit *ż* (-, tylko *lp*)

ekonomiczny przym [1] (gospodarczy) /rozwój/ wirtschaftlich; /kryzys, studia/ Wirtschafts-, **wzrost ~y** Wirtschaftswachstum *n* [2] (oszczędny) /samochód/ sparsam; /działanie/ ökonomisch

ekonomika|a *ż* tylko *lp* [1] (nauka) Ökonomik *ż* (-, tylko *lp*), Wirtschaftswissenschaften *lm*; ~ka pracy/rolnictwa Arbeits-/Agrärökonomik *ż*; ~ka przedsiębiorstwa Betriebswirtschaft *ż* [2] pot. (gospodarka) Wirtschaft *ż* (-, -en), Ökonomik *ż* (-, tylko *lp*)

ekonomista|a m, ~stka *ż* Wirtschaftswissenschaftler *m*, -in *ż*; (przedsiębiorstwa) Betriebswirt *m*, -in *ż*

ekorozwój *m* tylko *lp* Ökoentwicklung *ż*, ökologische Entwicklung *ż* (-, -en)

ekosystem *m* Biol., Ekol. Ökosystem *n* **ekoturysty|ka** *ż* tylko *lp* Ökotouristik *ż*, sanfter Tourismus *m* (-, tylko *lp*)

ekran *m* [1] (kinowy) Leinwand *ż*; ~ panoramiczny Breitwand *ż*; **gwiazda ~u** przen.

Filmstar *m*; **przenieść na ~** verfilmen, auf die Leinwand bringen /powieść/;

wchodzić na ~y [film] in die Kinos kommen [2] (telewizyjny, komputerowy) Bildschirm *m* (-[e]s, -e), Monitor *m* (-s, -e a. -en); **na ~ie telewizora** auf dem Fernsehbildschirm; **na małym ~ie** auf dem Bildschirm, im Fernsehen [3] Techn. Schirm *m* (-[e]s, -e); ~a dźwiękochłonny Schallschirm *m*, Schallschutz *m*; ~ochronny Schutzschirm *m*

ekranizacja|a *ż* Verfilmung *ż* (-, -en); ~a trylogii Tolkiena Verfilmung der Tolkien-Trilogie

ekranizować *ndk pch* verfilmen /powieść, sztukę/

ekranowy|y przym [1] (wyposażony w ekran) /urządzenie, filtr/ Bildschirm-, Monitor-, **klawiatura ~a** Komput. Bildschirmtastatur *ż*, Monitortastatur *ż* [2] (filmowy) /fidel/ Leinwand-, Kino-; **adaptacja ~a** Verfilmung *ż*; ~a wersja Filmversion *ż*, Kinoversion *ż*; **jej ~y partner** ihr Leinwandpartner *m*, ihr Filmpartner *m*

eks- w wyrazach złożonych Ex-; **eksmąż** Exmann *m*; **eksmiester** Exminister *m*

ekscelencja|a *ż* książk. Exzellenz *ż* (-, -en); **Jego Ekscelencja ambasador Francji** seine Exzellenz der Botschafter von Frankreich

ekscentryzne [I] przysł st [zachowywać się] exzentrisch książk.; überspannt

[II] przysł Astron., Mat. exzentrisch

ekscentryczność *ż* tylko *lp* [1] (ekscentryzm) Exzentrik *ż* (-, tylko *lp*) książk.; Überspanntheit *ż* (-, tylko *lp*) [2] Astron., Mat. Exzentrizität *ż* (-, -en)

ekscentryczny|y [I] przysł st [strój, zachowanie] exzentrisch książk.; überspannt

[II] przysł Astron., Mat. exzentrisch

ekscentryzno|ć *ż* tylko *lp* [1] (ekscentryzm) Exzentrik *ż* (-, tylko *lp*) książk.; Überspanntheit *ż* (-, tylko *lp*) [2] Astron., Mat. Exzentrizität *ż* (-, -en)

ekscentryczny|y [I] przysł st [strój, zachowanie] exzentrisch książk.; überspannt

[II] przysł Astron., Mat. exzentrisch

ekscentryzno|ć *ż* tylko *lp* [1] (ekscentryzm) Exzentrik *ż* (-, tylko *lp*) książk.; Überspanntheit *ż* (-, tylko *lp*) [2] Astron., Mat. Exzentrizität *ż* (-, -en)

ekscetyczny|y [I] przysł st [strój, zachowanie] exzentrisch książk.; überspannt

[II] przysł Astron., Mat. exzentrisch

ekscetyczność *ż* tylko *lp* książk. Aufregung *ż* (-, -en), Erregung *ż* (-, -en); **popadać w ~ę** in Aufregung geraten

ekscytować *ndk* książk. [I] *pch* erregen, reizen; **ta książka ~uje wielu czytelników** das Buch reizt viele Leser

[II] **ekscytować się** sich aufregen; sich echauffieren *ż*; ~ować się grą sich über das Spiel echauffieren a. aufregen;

nie ma się czym ~ować es gibt keinen Grund zur Aufregung

ekscytujacy|y przym [podróż, film] spannend, aufregend

ekshibicjonista|a m, ~stka *ż* Psych. Exhibitionist *m* (-en, -en), -in *ż* (-, -nen)

ekshibicjonistyczny przym [skłonność, upodobanie] exhibitionistisch

ekshibicjonizm *m* Psych. Exhibitionismus *m* (-, tylko *lp*) także przen.

ekshumacja|a *ż* Exhumierung *ż* (-, -en)

ekshumować *dk*, *ndk pch* exhumieren [zwłok]

ekskluzywność *ż* tylko *lp* Exklusivität *ż* (-, tylko *lp*) książk.

ekskluzywny przym st [szkoła, sklep] ekskluzyv; ~y apartament eksklusives Apartment *n*

ekskomunikika|a *ż* Exkommunikation *ż* (-, -en), Kirchenbann *m*; **obłożyć kogoś ~ką** a. **podać kogoś ~ce** jmdn exkommunizieren a. mit dem Kirchenbann belegen

ekskomunikować *dk*, *ndk pch* exkommunizieren

ekskrementy *ż* tylko lm książk. Exkremente lm książk.

ekslibris *m* książk. Exlibris *n* (-, -)

eksmisja|a *ż* Exmission *ż* (-, -en), Zwangsräumung *ż*; **nakaz ~i** Räumungsbefehl *m*; **dokonać ~i lokatorów** die Mieter zwangsräumen

eksmisyjny przym [nakaz, postępowanie] Räumungs-; **wyrok ~y** Räumungsurteil *n*

eksmityować *dk*, *ndk pch* exmittieren, zwangsräumen [mieszkańcow]

ekspander *m* Sport Expander *m* (-, -)

ekspansja|a *ż* tylko *lp* [1] Polit. Expansion *ż* (-, -en), Expandieren *n* (-s, tylko *lp*); ~a gospodarcza/kulturalna wirtschaftliche/ kulturelle Expansion; ~a niemiecka na wschód Hist. der deutsche Drang *m* nach Osten; ~a terytorialna territoriale Expansion [2] Fiz. Ausdehnung *ż* (-, -en)

ekspansjonistyczny przym [polityka, tendencja] Expansions-, expansionistisch; dążenia ~e Expansionsbestrebungen lm

ekspansjonizm *m* tylko *lp* Expansionspolitik *ż*

ekspansywność *ż* tylko *lp* [1] Polit. Expansion Kraft *ż* [2] książk. (charakteru) Heftigkeit *ż* (-, tylko *lp*)

ekspansywny przym [1] Polit. Expansions-; **polityka ~a** expansive Politik *ż* [2] książk. (wybuchowy) [charakter] aufbrausend, leicht erregbar; [osobaj] unberehrts, hitzköpfig

ekspatriacja|a *ż* tylko *lp* książk. Ausbürgerung *ż* (-, -en); Expatriation *ż* (-, -en) książk.

ekspedient *m*, ~tka *ż* Verkäufer *m* (-s, -), -in *ż* (-, -nen)

ekspediować *dk*, *ndk pch* książki eksportieren spec.; ab'senden [towary, przesyłki]

ekspedycja|a *ż* [1] (wyprawa) Expedition *ż* (-, -en); ~a karna/wojskowa Straf-/Militärexpedition *ż*; ~a naukowa Forschungsreise *ż*, Forschungsexpedition *ż*

~a na Antarktydę Antarktisexpedition *ż* [2] (dział przedsiębiorstwa) Versandabtei-

lung \dot{z} , Poststelle \dot{z} [3] **tylko lp** (wysyłanie) Versand m (-[e]s, **tylko lp**), Abfertigung \dot{z} (-, -en); **–a towarów** Warenversand m

ekspedycyjny przym [1] (związany z wysyłaniem towarów) [firma] Versand-, Expeditions-, **dział ~y** Versandabteilung \dot{z} , Expeditionsabteilung \dot{z} [2] (dotyczący wyprawy) [badania] Expeditions-; **grupa ~a** Expeditionsgruppe \dot{z}

eksperekciki przym [zespoł, system] Experten-; **komisja ~ka** Expertenkommision \dot{z}

ekspert m Experte m (-n, -n), Expertin \dot{z} (-, -nen), Sachverständige m , \dot{z} odm przym (-n, -n); **–t w dziedzinie medycyny sądowej** Experte für Gerichtsmedizin, Experte auf dem Gebiet der Gerichtsmedizin; **komisja ~tów** Expertenausschuss m , Expertengremium n

ekspertyza \dot{z} książk. Expertise \dot{z} (-, -n), Gutachten n (-s, -); **–a lekarska** ärztliches Gutachten; **oddać coś do ~y** etw + A zur Begutachtung vorlegen; **przeprowadzić ~ę** eine Expertise vorlegen, ein Gutachten anfertigen; **–a potwierdziła autentyczność obrazu** die Expertise bestätigte die Echtheit des Bildes

eksperyment m [1] (doświadczanie) Experiment n (-[e]s, -e); **–ty na zwierzętach** Tierversuche lm ; **przeprowadzać ~t** ein Experiment durchführen [2] (próba) Versuch m (-[e]s, -e), Experiment n (-[e]s, -e); **–t literacki** literarisches Experiment

eksperimentalnie przyst [opracować, udowodnić] experimentell

eksperimentalny przym [szkoła, teatr] experimentell, experimental; **kino ~e** experimentelles Kino n

eksperimentator m Experimentator m (-s, -en), -in \dot{z} (-, -nen)

eksperimentować ndk npch [1] (robić doświadczenia) Experimente durchführen (na kimś/czymś an jmdm/etw + D); **~ować na zwierzętach** Experimente an Tieren durchführen, Tierversuche anstellen [2] (podejmować próby) experimentieren (z czymś mit etw + D); **~ować z narkotykami** mit Drogen experimentieren; **teatr ~ujący** experimentelles Theater n , Experimentiertheater n

ekspiacja \dot{z} tylko lp książk. Sühne \dot{z} (-, -n)

książk. (za coś für etw + A)

eksploatacja \dot{z} tylko lp książk. [1] (wydobywanie) Abbau m (-[e]s, **tylko lp**), Förderrung \dot{z} (-, -en); **–a ropy naftowej** Erdölförderung \dot{z} , Erdölgewinnung \dot{z} ; **–a węgla** Abbau von Kohle, Kohleförderung \dot{z} ; **–a złóż siarki** der Abbau von a. der Schwefelvorkommen [2] (urządzeń, sprzętu) Nutzung \dot{z} (-, -en); **–a maszyny** die Nutzung der Maschine; **oddać coś do ~i** etw + A in Betrieb nehmen; **wycofać coś z ~i** etw + A aus dem Betrieb nehmen [3] (wyzysk) Ausbeutung \dot{z} (-, -en), Ausnutzung \dot{z} (-, **tylko lp**); **–a ludzi**

i ziemi Ausbeutung von Land und Mensch

eksploatacjonij przym książk. [1] (związany z wydobywaniem bogactw naturalnych) [głębokość, prace] Abbau-; **gospodarka ~a** Abbauwirtschaft \dot{z} [2] (związany z użytkowaniem urządzeń) [próba, test] Betriebs-; **koszty ~e** Betriebskosten lm ; **materiały ~e** Verbrauchsmaterialien lm [3] (związek z wyzyskiem) [cele] Ausbeutungs-; **polityka ~a** Ausbeutungspolitik \dot{z}

eksploatować ndk pch [1] (wydobywać) abbauen, fördern [föde, mineraly] [2] (użytkować) benutzen [budynki, maszyny] [3] (wyzyskiwać) ausbeuten, ausnutzen [pracownika, niewolników] [4] (nadużywać) überstrapazieren [pomyśl, sprzęt]

II eksplatać się (przemęcać się) sich überanstrengen

eksplosionować dk, ndk npch [1] (wybuchnąć) [bomba, ładunek] explodieren (+ s) [2] książk., przen. (dać ujście uczuciom) explodieren (+ s); **jej nienawiść w końcu ~owała** ihr Hass brach schließlich aus ihr heraus

eksploracja \dot{z} książk. Erforschung \dot{z} (-, -en), Untersuchung \dot{z} (-, -en)

eksploracyjny przym książk. [fryce, naprawa] Forschungs-; **technika ~a** Forschungstechnik \dot{z} , Explorationstechnik \dot{z}

eksplorator m książk. Forscher m (-s, -), -in \dot{z} (-, -nen)

eksplorować ndk pch książk. erforschen, untersuchen [faskinię, teren]

eksplozja \dot{z} [1] (wybuch) Explosion \dot{z} (-, -en); **–a atomowa** Atomexplosion \dot{z} [2] przen. (gwaltowny przypływ) Explosion \dot{z} (-, -en), Ausbruch m (-[e]s, +e); (gwaltowny wzrost) Explosion \dot{z} (-, -en), Boom m (-s, -s); **–a demograficzna** demographische Explosion, die Explosion der Bevölkerungszahlen; **–a uczuć** Explosion der Gefühle, Gefühlausbruch m

eksponat m Exponat n (-[e]s, -e), Ausstellungsstück n ; **wystawić ~ty** Exponate ausstellen

eksponować ndk pch [1] książk. (präsentieren) ausstellen, zeigen [rzeszę, obraz] [2] książk. (podkreślać) exponieren książk.; zur Schau stellen [fuczucia] [3] Fot. belichten [kliszę]

ekspozycja przym [1] książk. (nieostro- niety) [placówka, posterunek] exponiert; **wyraźnie ~y napis** deutlich sichtbare Aufschrift \dot{z} [2] (ważny) [pozycja społeczna] exponiert, maßgebend; **zajmować ~e stanowisko** eine Schlüsselstellung einnehmen a. innehaben

eksport m tylko lp Export m (-[e]s, **tylko lp**), Ausfuhr \dot{z} (-, **tylko lp**); **–t węgla** Export von Kohle, Kohleexport m ; **–t żywności** Export von Lebensmitteln, Lebensmittellexport m ; **dochody z ~tu** Exporteinnahmen lm ; **towary na ~t** Exportwaren lm , Ausfuhrwaren lm ; **mię-**

so przeznaczone na ~t Exportfleisch n ; **zakaz ~tu** Exportverbot n , Ausfuhrverbot n ; **produkować coś na ~t** etw + A für den Export produzieren a. herstellen

ekspoter m Exporteur m (-s, -e), -in \dot{z} (-, -nen)

eksporciować ndk pch exportieren, ausführen [fondzie, węgiel]; **–ujemy nasze towary do wielu krajów** wir exportieren unsere Produkte in viele Länder, wir führen unsere Produkte in viele Länder aus

eksporciowy przym [produkt, handel] Export-, Ausfuhr-; **produkcja ~a** Exportproduktion \dot{z} ; **towar ~y** Exportware \dot{z} , Ausfuhrware \dot{z}

ekspozycja \dot{z} [1] książk. (wystawa) Ausstellung \dot{z} (-, -en); **–a muzealna** Museumsausstellung \dot{z} [2] książk. (budynek, stok) Lage \dot{z} (-, -n); **południowa/północna ~a** Süd-/Nordlage \dot{z} [3] Literat., Muz. Exposition \dot{z} (-, -en) [4] Fot. Belichtung \dot{z} (-, -en), Belichtungszeit \dot{z}

ekspozycja \dot{z} [1] (oddział) (Zweig) Niederlassung \dot{z} (-, -en), Zweigstelle \dot{z} (-, -n); Expositur \dot{z} (-, -en) A; **–a firmy za granicą** Firmenfiliale \dot{z} a. Firmenniederlassung \dot{z} im Ausland [2] (vertretung) Vertretung \dot{z} (-, -en), Geschäftsstelle \dot{z}

ekspres m [1] pot. (usługa) Eildienst m (-es, -e), Expressdienst m ; **wysiąć ~em** als Eilbrief schicken [2] (preszyka) Eilbrief m (-[e]s, -e) [3] (pociąg) Expresszug m (-[e]s, +e); Fernschnellzug m (-[e]s, +e) A; **pojechał ~em do Krakowa** er fuhr mit dem Express nach Krakau [4] (do parzenia kawy) Kaffeemaschine \dot{z} ; **kawa z ~u** Espresso m

ekspresja \dot{z} tylko lp książk. [1] (wyraz) Ausdruck m (-[e]s, tylko lp); Expression \dot{z} (-, -en) książk.; **środki ~i** Ausdrucksmittel lm [2] (ekspresjoność) Ausdruckskraft \dot{z} ; **–a słowna** verbale Ausdrucks Kraft; **środek ~i artystycznej** künstlerisches Ausdrucksmittel n ; **z ~a** mit viel Ausdruck

ekspresjonista m , **–stka** \dot{z} Expressi onist m (-en, -en), -in \dot{z} (-, -nen)

ekspresjonistyczny przym [malarstwo, artystyczny] expressionistisch

ekspresjonizm m tylko lp Expressionismus m (-, tylko lp)

ekspresowo przyst [zrobić] blitzschnell pot.

ekspresowy przym [preszyka] Express-, Eil-; [fusują] Express-, Schnell-; [pociąg] Schnell-; **–e czyszczenie odzieży** Schnellreinigung \dot{z} , Expressreinigung \dot{z} ; **herbata ~a** Beuteltee \dot{z} ; **połączenie ~e między Warszawą a Gdańskiem** Schnellverbindung \dot{z} zwischen Warschau und Danzig; **w ~ym tempie** im Eiltempo

ekspresyjne, ~wne przyst st książk. [grać, czytać] expressiv książk.; ausdrucks voll

ekspresyjność, ~wność ž tylko lp ksiązk. Expressivität ž (‐, tylko lp), Ausdruckskraft ž
ekspresyjny, ~wny przym książk. [głos, aktorstwo] expressiv książk.; ausdrucksstark
ekstatycznie przystl książk. [śpiewać, opowiadać] ekstatisch
ekstatyczny przym książk. [staniec, nastrój] ekstatisch
ekstaz|a ž tylko lp [1] (unesienie) Ekstase ž (‐, n), Verzückung ž (‐, -en); **być w stanie ~y** w Ekstase sein; **popadać w ~e** in Ekstase geraten; **wprowadzić kogos w stan ~y** jmdn in einen Zustand der Ekstase versetzen [2] pot. (narkotyk) Ecstasy n (‐, tylko lp); (tabletka) Ecstasy ž (‐, s)
ekstensywny przym książk. extensiv książk.; **‐a gospodarka rolna** extensive Landwirtschaft ž
eksterminacja ž książk. Ausrottung ž (‐, -en), Extermination ž (‐, -en); **‐a ludności** die Ausrottung der Bevölkerung
eksterminować ndk pch książk. ausrotteten, vernichten [łudność]
ekstern, ~ista m, ~istka ž Externe m, ž odm przym (-n, -n); Externist m (-en, -en), -in ž (‐, -nen) A
eksternistyczny przym [studia] Fern-; [student] extern; **egzamin ~y** externe Prüfung ž; **system ~y** Fernstudiumsystem n
eksterytorialność|c ž tylko lp Polit., Prawo Extritorialität ž (‐, tylko lp)
eksterytorialny przym [budynek, obszar] extritorial
ekstra [I] przym ndm pot. [1] (dodatkowy) [fundusze, środki] Extra-, Zusatz-; **wydatki ~** Extraausgaben lm, Zusatzausgaben lm [2] (świetny) [fajenie, koncert] toll pot., stark pot.
[II] przystl pot. [1] (dodatkowo) [dostać, zarobić] extra, Zusätzlich; **zapłacić komus ~** jmdn extra bezahlen [2] (świetnie) [wyglądać] super pot., toll pot.; **było ~ es war** super a. toll
[III] wykrz. super! pot., cool! pot.
IV ekstra- w wyrazach złożonych extra-, Extra-; **ekstralagalaktyczny** extragalaktyczny; **ekstranowoczesny** supermodern
ekstradycja|a ž Auslieferung ž (‐, -en); **wniosek o ~ę** Auslieferungsantrag m
ekstradycyjny przym [prawo, wniosek] Auslieferungs-; **proces ~y** Auslieferungsverfahren n
ekstrahować ndk pch extrahieren
ekstrakcja ž [1] Med. Extraktion ž (‐, -en) [2] Chem. Extrahieren n (‐, tylko lp), Extraktion ž (‐, -en)
ekstrakcyjny przym [aparat, metoda] Extraktions-, extraktiv; **benzyna ~a** Extraktionsbenzin n
ekstraklasja ž erste Liga ž (‐, Ligen), höchste Spielklasse ž; **‐a piłkarska** Bundesliga ž; **światowa ~a** Weltliga ž

ekstrakt m [1] Chem. Extrakt m (‐, -e), Auszug m (‐, -e) (z czegoś aus etw + D); **‐t leczniczy** Heilextrakt m; **‐t bulionu** Fleischextrakt m [2] książk., przen. (istota rzeczy) Wesen n (‐, -), Essenz ž (‐, -en); **‐t myśli ludzkiej** das Wesen des menschlichen Denkens
ekstrapolacja ž tylko lp książk. Mat. Extrapolieren n (‐, tylko lp), Extrapolation ž (‐, -en)
ekstrapolować ndk pch książk. extrapolieren [wartości, wynik]
ekstrawagancja|a ž książk. Extravaganz ž (‐, -en); **ubierać się bez ~i** sich nicht extravagant kleiden
ekstrawagancja|ki przym książk. [osoba, strój] extravagant
ekstrawagancko przystl [ubierać się, zadowalać się] extravagant
ekstrawertyk m, ~czka ž książk. extrovertierter a. extravertierter Mensch m (‐, -en, -en)
ekstrem|a ž pot. Hardliner lm, Extremisten lm; **polityczna ~a** politische Hardliner
ekstremalnie przystl extrem; **‐ wysokie ceny** extrem hohe Preise lm; **ich poglądy różnią się ~** ihre Ansichten unterscheiden sich radikal
ekstremalny przym książk. [1] (skrajny) [poglądy, zachowanie] extrem, radikal [2] (trudny) [warunki, sytuacja] extrem; **sporty ~e** Extremsportarten lm
ekstremista m, ~stka ž książk. Extremist m (‐, -en), -in ž (‐, -nen)
ekstremistyczny przym książk. [zachowanie, skłonność] extremistisch
ekstremizm m tylko lp książk. Extremismus m (‐, Extremismen); **‐ polityczny** politischer Extremismus; **jego ~ w poglądach na sztukę** seine radikalen Ansichten lm über (die) Kunst
ekstremum n [1] książk. (skrajność) Extrem n (‐, -e) [2] Mat. Extremwert m, Extremum n (‐, Extrema); **‐um funkcji** Extremum der Funktion
ekumeniczny przym [ruch, nabożeństwo] ökumenisch
ekumenizm m tylko lp Ökumenismus m (‐, tylko lp), Ökumene ž (‐, tylko lp)
Ekwador r m Ecuador n (‐, tylko lp)
ekwilibrystyczny przym [1] [pokazy, ćwiczenia] äquilibristisch, equilibristisch [2] książk., przen. [konwersacją] geschickt geführt
ekwilibrystka ž tylko lp [1] (akrobatyka) Äquilibristik ž (‐, tylko lp), Equilibristik ž (‐, tylko lp), Gleichgewichtskunst ž; **dąć pokaz ~ki** einen Balanceakt vorführen [2] książk., przen. (rzeczność) Geschicklichkeit ž (‐, tylko lp); **‐ka słowna** sprachlicher Balanceakt m; **dokonywać cudów ~ki** einen (wahren) Hochseilakt vollführen
ekwipunek m tylko lp Ausrüstung ž (‐, -en); **‐ek turystyczny** Campingzubehör n, Campingausstattung ž
ekwiwalent m książk. [1] (równowartość) Gegenwert m, Äquivalent n (‐, -e); **‐t pieniężny** Geldwert m; **‐t w gotówce/naturze** Gegenwert in Bargeld/Naturalien [2] (odpowiednik) Äquivalent n (‐, -e), Ersatz m (‐es, tylko lp); **‐t białka zwierzęcego** ein Ersatz für tierisches Eiweiß [3] Jęz. Äquivalent n (‐, -e); **polski ~t niemieckiego idiomu** das polnische Äquivalent für das deutsche Idiom
ekwiwalentny przym [1] książk. (opowiedni) äquivalent książk.; gleichwertig (do czegoś zu etw + D); **żądać ~ej rekompensaty** eine gleichwertige Entschädigung fordern [2] Jęz. [tłumaczenie] äquivalent
elaborat m książk., pejor. Elaborat n (‐, -e) pejor., Machwerk n (‐, -e) pejor.; **pisać ~ty** Elaborate verfassen
elan|a ž tylko lp Włók. Elana® ž (‐, tylko lp); ≈ Trevira® n (‐, tylko lp)
elanobawełnia ž tylko lp Poly-Baumwolle ž, Polyester-Baumwollmischung ž
elastik m tylko lp pot. Elastik n (‐, -s) a. ž (‐, -en)
elastycznie przystl [reagować] elastisch, flexibel; [poruszać się, chodzić] elastisch, biegksam
elastyczność|c ž tylko lp [1] (gumy, kroku) Elastizität ž (‐, -en) [2] przen. (zachowania, poglądów) Flexibilität ž (‐, tylko lp); **‐c cen** Preisflexibilität ž; **‐c czasu pracy** Arbeitszeitflexibilität ž [3] (podały, popłyty) Flexibilität ž (‐, tylko lp)
elastyczny przym [1] [kostium, tkanina] elastisch, dehnbar; **bandaż ~y** elastische Binde ž [2] [chód, krok] elastisch [3] przen. [poglądy, plan] flexibel; **‐y system cen** flexibles Preissystem n
Elblag m Elbing n (‐, tylko lp)
eldorado n, n ndm tylko lp książk. (El)Dorado n (‐, -s)
elegancik m iron. Geck m (‐en, -en) pejor., Modenarr m pejor.
elegancja|a ž tylko lp Eleganz ž (‐, tylko lp); **ubierać się z ~a** sich geschmackvoll a. elegant kleiden
elegancja|ki przym [1] [człowiek, ukłon] elegant, vornehm; [strój, garnitur] elegant, schick; [bal, mieszkanie] fein; **był bardzo ~ki wobec kobiet** er war Frauen gegenüber sehr charmant [2] (sprytny) [plan, rozwiązanie] elegant
elegancko przystl elegant, geschmackvoll; **‐ ubrany** elegant angezogen a. gekleidet; **zachowywać się ~** sich elegant benehmen a. verhalten
elegant m [1] (dbający o wygląd) eleganter Herr m (‐en, -en), modebewusster Mann m (‐es, ‐er) [2] pot., iron. (strojniš) Geck m (‐en, -en) iron., pejor.